

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Reverendi Patris Vincentii Carafæ, Septimi Societatis Jesu Generalis

Bartoli, Daniello

Leodii, 1655

Cap. IX. Vincentii in Deum caritas eximia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42928

distinxisse veros à fictis. Præstare porro centies ab his decipi, quàm semel uni verè calamitose deesse. Aliàs alteri ex nostris dum conspecto uno ex iis mendicis, qui nudi ac tremantes in compitis jacent, objiceret hoc hominum genus non rarò mutilos se, & ulcerosos callidè simulare, inertix fovendæ studio; miti severitate ipse occurrens, *Quis te, ait, constituit iudicem? & verò si qui stipem petit, fallit, magis eum falli, qui ne fallatur, eam denegat. Nam denique qualis qualis sit ille cui donatur, Christum stipem accipere.*

CAPUT IX.

*Vincentii in DEVM caritas
eximia.*

A Caritate in proximum, gradum facimus ad caritatem in Deum. Quamquam & prior illa caritas & ceterarum virtutum decora, & quidquid de Vincentio vel dixi, vel dicere possum, huic posteriori, omnium quippe reginæ, ejus imperio, impulsibus, & auspiciis agebat

agebat omnia, possint adscribi. Ita licet divina Sponsa in sacro Epithalamio jam soror, jam bellatrix, modò hortulana, modò vinitrix, tum venatrix, tum alio habitu pareat, audiátve, tamen semper amantis personam gerit, unúmque & idem sub vario schemate semper agit, sponso ut placeat. Ac Vincentii quidem perennitatem amoris luculentè demonstrat jugis memoria & quidam amplexus præsentis Numinis. Est enim illa caritatis divinæ parens, & simul partus: quando nihil tam facilè Dei gignit amorem, quàm perpetuus summæ illius bonitatis conspectus: & qui amat, de deliciis suis cogitet, necesse est. Porro Vincentius jam inde à pueritia perenni Numinis memoriæ, mentem assuefecit: & ut sensus quoque, præter genium suum, ejus imagini effingendæ famularetur, à tirocinio solitus erat objicere oculis hæc verba: *Præsentia Dei*. Quam artem Junioribus, aliisque amandi necdum satis peritis, suadebat, usque dum animus suo-pte impetu in Deum feratur. Ceterùm hac exercitatione, divinòque simul subsidio adeo hoc in genere proventus est;

ut jam velut insita inculptaque menti
 Numinis recordatione, distrahendus
 identidem ab illa esset, & opere externo
 distinendus, ne nimia assiduitate incom-
 modaret valetudini. Et tamen in eo ipso
 opere, atque in familiari cum aliis con-
 gressu, clausis tantisper oculis ardebat
 illi vultus, erumpebant violenta suspiria,
 animo utique tamquam nativa propen-
 sione in Deum emicante. Quod si ali-
 quanto spatio mens sibi Deoque per-
 mitteretur, crebrò usuveniebat, ut ei ad-
 rem, atque ad præsentem, quibuscum res
 erat, revocando, agitandum corpus esset;
 tam facilè fortiterque cælestibus inhæ-
 rescebat, humanorum immemor! Equi-
 dem satis constat eum ad supremum hu-
 jusmodi cum Deo consuetudinis decus
 pervenisse: nimirum ut quemadmodum
 audiendi facultas non nisi sonum; gu-
 standi, non nisi saporem percipit; lux
 autem, figura, color, & cætera, non magis
 illas afficiunt, quàm si in rebus non es-
 sent: ita ejus mentem non nisi Deus ac
 divina movere atque occupare possent.

Aiebat porrò assiduam illam Numinis
 recordationem esse quoddam Justitiæ
 originalis

Arden-
 que stur-
 diu illi
 soli pla-
 cendi

originalis supplementum. ut enim hæc sensus & affectiones rationi, rationemque divinæ voluntati subiciebat, cum præcipuâ quâdam voluntatis voluptate, in summo suo bono ac fine acquiescentis: sic Dei præsentis memoriam arcere ab animo, quidquid illi non probatur, & quidquid probatur ac placet, suggerere, ac persuadere tam forti suavitate, ut etiam quæ naturæ adversa sunt & gravia, amanter jucundeque amplectamur. Et hoc ipse usu Magistro didicerat. Fatebatur certè quidem ingenuè, nullam hac in vita voluptatem aliunde haurire se posse, quàm ex re, qua gratiam Numinis demerere fas sit. Et cum S. P. N. Ignatii vitam suæ normam statuisset, summi que faceret singulas ejus partes; hanc tamen heroicam animi illius constitutionem, quam describit Petrus Maffeijs hisce verbis, *Nihil habebat humani, quo animam posset relaxare*, maximè quidem in mente, sed & frequenter habebat in ore. In quo ita Patrem filius imitabatur, ut verè diceret, se statuæ instar manus quidem & oculos habentis, sed tamen facultate sentiendi destitutæ, rebus hujus sæculi

sæculi minimè tangi, minimè delectari. Addebat autem tantâ se cupiditate incensum voluntati gloriæque divinæ obsequendi, ut si justa dubitandi ratio se offerret, an id quod ageret, esset è majore Dei gloriâ; per medias ruiturus esset flammâs, ut certi aliquid hoc in genere comperiret: sed obedientiæ ope omne illud dubium procul abesse. Insuper si scisset aliud vitæ institutum opportunius sibi esse ad virtutem, ne momento quidem temporis illud prehensare cessaturum, aut arripere, etsi fuisset ejusmodi, ut sectatores suos ad perpetuas in sepulchro latebras extra solem & commercium humanum ablegaret. Hic quoque constans erat animi illius sensus, quem non rarò sociis prodebat, nisi vitæ huic præsentis solatium ab amore Numinis suppeteret, atque à studio illius gloriæ, illam morte ipsâ sibi intolerabiliorem fore. At amorem illum tantis circumfluere deliciis & gaudiis, ut amara etiam cruciatuum, & laborum aspera, divinâ suavitate permulceat: eò maximè quòd amor pa-

Maxi-
 mè in-
 ter ad-
 versa &
 aspera

B b

lectabat

lectabat contemplari Seraphinum Christi
 stigmata plagasve corpori animoque S.
 Francisci imprimentem. Cùm enim for-
 mam crucis habitu suo redderet, atque
 adeo crux esset Seraphica, doceri nos eo
 mysterio, patiendum amando, & aman-
 dum patiendo: nec nobis minus Sera-
 phica caritate, quàm morbo languen-
 dum esse. Quod iudicium suum aptissi-
 mè prodidit hac occasione. Quondam
 sermo erat de peste, fuit, qui diceret
 pestiferam tempestatem cæli æstatem es-
 se, & verò opimam messem Christo in ea
 colligi. Etenim mortem à lue subitam &
 inopinam expergefaceret animos, salutis
 alioqui obliviosos, ut noxas confessione
 expient; fortassis ultimâ, atque adeo
 maximè seriâ & integrâ. At profectò
 ejusmodi mortem omni destitui solatio,
 etiam intimorum, eoque duram ac per-
 horridam, & sibi quidem hoc præsertim
 nomine minimè videri optandam. Tum
 Vincentius, *Aptè, ait, & ex vero dixisti,*
si quidem postremum exceperis; nani opti-
imum, & mihi sanè omnium, qua in illo
mortis genere insunt, maximè expetendum
videtur, omnibus destitui, ut in eâ rerum
omnium,

omnium, & solatiorum inopia Deum unicum inveniam, & in eo omnia.

Erat porrò illa integritas amoris illi adeo cordi, ut nec cogitationes rerum humanarum, nec vitæ sæcularis imagines, quales aula furtim vel invitis imprimit, ferre ullatenus posset. Incredible enim est. quanta sollicitudine eas animo excuteret. Quare identidem iterabat institutum illud Sancti Eremicolæ, qui conspectis eminus mortalibus, ad se in eremum venientibus, quanta poterat contentione inclamabat: *Recedite, recedite: nam si ad me accesseritis, Angeli hinc à me recedent.* Indèque ducebat utile Religiosis hominibus documentum, deserì animam à Deo, destituique præsentia ipsius suavitate, dum simulacra rerum terrenarum incuriosius admittit. Auditis quondam Religiosis profana memorantibus, collegit ipse se, auribus animoque ab iis nunciis averso: tum subjecit, se quidem gratulari illis, & simul mirari homines virtutis studiosos, adeo capax habere pectus, ut mundum admittere possit, non excluso Deo: fateri se ingenuè sibi tam angustum esse, ut

Sinceritas ejus amoris magis explicatur

Discussa omni sæculi imagine ex animo

& desi-
derio
rerum
condi-
tarum

alter alteri cedere cogatur loco, Stupore autem dignissimum existimabat, uti revera est, plerosque mortales totum, ut aiebat, abjicere præ particula minima: Deum, inquam, præ reculâ terrenâ, præsertim cum hæc longè nobiliori modò extet in Deo. Ipse itaque alia omnia sentiens, non modò hujus amori posthabebat omnia, sed eum volebat esse ejusmodi ut si præter Deum nihil omnino existeret: quemadmodum ante orbem conditum. Hoc enim posito, omnem nostrum amorem soli Deo adhæsurum esse, nulla illius particulâ ad res conditas derivatâ. Cujus felicitatis cum sibi conscius esset, subinde incredibili gaudio delibutus hæc succinebat. *Deus & ego, ego & Deus.* Sed neque hîc sistendum ratus, sic amandum censebat Deum, perinde ac si ne nos quidem in rebus extaremus, solusque ipse in amore posset spectari. Utique bonitatem illius pulchritudinemque immensam totum, quantus quantus esse potest, amorem nostrum jure suo exigere, nulla illius nobiscum communiõne: reliqua verò nec optari nec amari posse, nisi Dei causâ; voluntatẽque

tatémque nostram ad divinam non secus
 accommodandam, ac si aliud velle, aut
 amare nequiret, quàm quod vult amát-
 ve Deus: atque adeo quasi nullo nostri
 respectu duci possemus. Qui charitatis
 apex Theologis mysticis supremus est,
 potiusque Cælitum, quàm mortalium.
 Cujus quidem exempla plurima referre ^{ejus ex-}
 liceret, si liberet prolixioribus esse; sed ^{empla,}
 ex uno alterove satis hominem noveris.
 Rogabat Vincentium vir nobilis, ut sibi
 in aliqua causa adesse vellet. Non abnuit
 ille hætenus. at cum pondus precibus
 ut rebatur additurus, bina aureorum mil-
 lia penes se esse parata dixisset in bene-
 ficii, quod petebat, gratiam, illicò refri-
 xit Vincentius, ut si alter quispiam inju-
 riam à supplice accepisset. Quod & aliàs
 accidit, cum alius simili occasione, ab-
 solvendo cujusdam Collegii ædificio sum-
 ptus promississet. Quin & sollicitè quæ-
 rebat, quibus beneficeret, non tantum
 extra spem cujuslibet commodi; verum
 etiam actionis gratiarum. Malè namque
 repeti ab hominibus, quod Deo omnino
 dederis. Itaque amoris suo nullum aliud
 proponebat præmium, quàm accessionem

amoris, quodque alter quidam, hoc & ipse ex animo dicebat: *Amo, quia amo; & amo, ut amem*: nec aliud quidquam, tametsi milles amplius vel tulisset vel egisset, sibi proposuisset. Hic igitur unicus illi thesaurus quærebatur castissimus Dei amor. Quocirca jucundum erat eum audire frequenter repetentem hæc ultima verba orationis cujusdam à S.P.N. Ignatio compositæ, & continenter repetitæ: *Amorem solum tuum mihi dones, & dives sum satis*: Ex qua hoc maximè carmen, *& dives sum satis*, cum intimo animi sensu iterabat: tumque revolvebat animo, & iterum vultu spirante hilaritatem sublatis in cælum oculis recinebat: *& dives sum satis*. Quippe probè intelligens nimis esse avarum, cui Deus non sufficit: nimisque fatuum, qui eo, quatenus hîc licet, per amorem possessio non exultat.

Propter
mortem
optabat.

Propterea ut plenius eum possideret, atque adeo ut amaret purius, toto cordis impetu anhelabat ad mortem. Quod desiderium viros Sanctos incessere solet, sæpè utique expertos, sæpè experientes animum hâc in vitâ non nisi vi viam sibi facere per phantasmatum nubila, ad
Numinis

Numinis contemplationem, eamque caligini semper immistam. Hinc enim fit, ut amor, notitiæ proles, matrem imitatus, lentus sit & elanguidus: qui languor amori ipsi odiosus est: ideoque *dissolvi animam* cupit, & esse cum Christo. Vincentius quidem approbando suo desiderio, sic disputabat: Animam inter corpus Deumque mediam esse. uti corpus ab animâ, sic animam à Deo accipere vitam: Atqui si corpori vis ratiocinandi inesset; videretque se animæ parum conjunctum, non nisi extraneo impetu moveri, nec nisi evanida adscititiâque specie coloréve imbutum esse (id quod corporibus evenit, quibus Angelus tantùm assistit, ut loquuntur scholæ) quantâ contentione ad perfectum cum animâ nexum aspiraret? non igitur minori animam ad arctissimum cum Deo, vitâ utique suâ immortali & beatissimâ, vinculum ferri oportere. Quare in hac ab eo divulsione Vincentius assiduis acribusque desideriis æstuabat, & amore amoris illius cælestis ac purissimi magis magisque in dies inflammabatur. Et profectò contabuisse, nisi solatio fuisset ejusdem Dei

voluntas, manere illum in vitæ exilio jubentis. Verumtamen cum subiret animum identidem illa Cælitum felicitas clarè intuentium fontem omnis boni, & pro notitiæ portione eum adamantium, emicabat ille, eminebatque velut à corpore avulsus, & desiderio cæli percitus, & oblitus brevis hujus vitæ, profluentibus interim lacrimis præ animi æstu, Superis inferere se videbatur. Sic Petrus, inflammatae voluntatis gerens figuram, statim atque Salvatorem conspicatus est, Joannis, qui ejus notitiam repræsentat, naviculam nihil moratus, profiluit in mare, atque ad Christum evibravit sese. Sic ignis terrena mole conclusus viam sibi fursum vi facit. Quocirca non probabat in se illud itidem aliorum Sanctorum hominum desiderium longam vitam brevi præoptantium, ut meritis cumulatæ celsiorem in cælo gloriam adipiscantur. Denique tanti illi erat perfrui Deo, in eumque pulcherrimâ metamorphosi transmutari, ut quot momentis retardabatur, toties cæli jacturam facere videretur. Jacebat in Domo Professâ Frater quidam æger. is principiò tantâ oppressus

oppressus est mœstitiâ, ut verbum ex illo exprimi nequiret. Accersiri cupiit Vincentium, cùmque illo diu sermocinatus, incredibili gaudio, cujus etiam testes notas facie referebat, perfusus est. Illud autem inde enasci dicebat, quòd brevi esset moriturus. idque non modò sibi impetratum divinitus à Vincentio, sed etiam prædictum. Et vaticinio fidem fecit eventus, præter omne mortis vicinæ indicium & opinionem. Porrò vehementer ab eo flagitaverat vir Sanctus, ut cùm primùm divino conspectu beatus esset, Deum & ille precaretur instanter, ut ipsum quantocyus ad se evocaret. enimverò ingens videndi illius, castissimèque amandi desiderium minimè amplius se posse ferre. Quam sanctâ violentiâ dissimulare nō valens, cùm ad faciendum sacrum Albâ sacerdotali se induens, orationem appositam pronunciarer; ultima hæc ejus verba; *gaudiis perfrui merear sempiternis*, cum frequentibus suspiriis vultuque in cælum erecto, non semel repetebat. Et aliàs, ut superiùs diximus, cùm quis è domesticis vitâ decederet; sortem illi suam non tacitè invi-

debat, & pericula cladis aut mortis suæ, januas beatitatis interpretabatur.

Porrò non difficile est ex hæcenus hîc dictis intelligere; quo animi sensu, quo corporis habitu publicè privatimque de amore (quæ sermonum illius materia esse solebat) cum aliis ageret. Nimirum toto vultu flammam, oculis ignem, toto corpore amorẽ præferebat. Verba deerant, quibus animi sensa, vividósque affectus exprimeret. Quatuor illi, & viginti amoris gradus, in quos Beatorum Charitatem partitus est: liber etiam ab illo scriptus, inscriptusque, Seraphim, (quem clausis cellæ fenestris, in ipso amoris divini exercitio meditatus est) adumbrationes quædam sunt, non expressæ imagines sensorum Vincentii de amore; & alieno potiùs quàm proprio usui destinatæ. Tam sublimis tamen erat in congressibus familiaribus, ut, quod de Bernardo ferunt, alii eandem divini amoris artem professi, eum assequi non valerent: Exhortationes porrò quas ad Nostros habebat, ex amoris natura excellentiâque potissimum petebantur (quales nempe apud viros Religiosos maximè valere decet)

quarum

quarum characterem ex epistolæ illius
 tum Provincialis, ad universos Provinciæ
 Neapolitanæ Patres scriptæ clausulâ col-
 ligere licet. Sic igitur habet. *Adiiciam* „
breviorem, expeditiorem, efficaciorémque „
renovandorum votorum (de hac enim re „
 propriè scribebat) imò *et* totius vitæ „
corrigen-dæ rationem. Omni curâ studio- „
que vacate amoris divino. Si vel sola Dei „
caritas cor nostrum occupet, omni labe „
vitiosi amoris illud expurgabit: Continuo- „
que inseret illi religiosæ paupertatis, casti- „
tatis et obedientiæ studium. Cor purum, „
authore Augustino, est cor vacuum omni „
cupiditate: sive liberum amore terreno- „
rum, propterea quod Bernardo teste, qui „
amat, amat, et aliud cupit nihil. Quis- „
quis certè amorem Dei possidet; tantum „
thesaurum possidet, ut nullam ex rebus „
conditis degnetur amore. Quare cor pu- „
rum, non vacuum dumtaxat, sed et ple- „
num est, celo plenum, Deoque, denique „
rebus omnibus, quas quidem ex iudicio „
sibi possit optare. Et verò quæ fieri queat, „
ut compendia terrena quæramus, si cale- „
stem opulentiam revera desideremus, ac „
obtinemus. Quomodo rerum procreatarû „
illecebris

illecebris

„ illecebris capi nos sinemus, si non deficiant
 „ delicia Procreatoris? Quam vim habebit
 „ in nos ambitio huius sæculi, si expendamus
 „ ad dignitatem germanorum Dei filiorum
 „ nos esse proVectos. Audiamus, queso, re-
 „ putemúsque primariam hanc veritatem.
 „ Conditum sumus ut Deum Conditorem no-
 „ strum amemus; atque ut maiorem in mo-
 „ dum amemus, in Societatem *JESU*, quæ
 „ amoris schola est, adlecti sumus. Conside-
 „ remus, quo studio, quantave animorum à
 „ rebus conditis abalienatione ad hunc fi-
 „ nem contendamus, quove fructu in hac
 „ amoris palæstrâ sumus adhuc versati.
 „ Cum enim in cæteris disciplinis modò post
 „ annum exactum, modò post menses aliquot
 „ de inferiori classe gradus ad superiorem
 „ fiat, pateátque ad oculum profectus disci-
 „ pulorum in dies: An nos huiusmodi no-
 „ stros in hac disciplinarum disciplina pro-
 „ gressus ad scientiæ omnis finem, amorem
 „ videlicet Numinis purum ac sincerum
 „ agnoscimus? Si consuetudine agendi, ex
 „ virtute, virtus ad perfectionis culmen eva-
 „ dit, quàm frequens est consuetudo nostra
 „ Numini amorem testandi? Profectò ex
 „ Sanctorum hominum sensu, toties aspi-
 „ randum

randum nobis esset ex amore, ad fruen-
 dum summo illo bono, quoties auram
 hanc respiramus. Ut minimùm ergo
 actionum nostrarum prima, media atque
 extrema suis quæque temporibus, ex
 amore sincero consecranda sunt Deo.
 Supplicemus itaque illi pro hâc gratia
 obtinenda, idque hac brevi, sed succo
 plena S. Bonaventuræ oratione: *Abscedat*
vanitas, accedat Divinitas; transformet
charitas, & totus fiam divinus. Hacte-
 nus Vincentii epistola.

CAPUT X.

*Ejusdem innocentia vitæ & nitor
 animi.*

CARITATIS in Deum foetus ab ea di-
 velli nescius, est metus apud illum
 offendendi: duobusque ista pari gradu pro-
 cedunt, studium unicè Deo placendi;
 curaque minimè displicendi. Ex his por-
 rò naturæ sponte existit vitæ integritas,
 sui diligens observatio, animique facili-
 tas, partim ad deflendas, partim ad ca-
 stigandas non leviter utcumque leves
 culpas, imò & culpæ imagines ac umbras,
 neque

Ex Dei
 amore,
 vitæ in-
 tegrilas